

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN BÉATRIX DE CUSANCE [ANTWERPEN]
29 APRIL 1655
5405A

Antwoord op Béatrix de Cusance's brief van 22 april 1655 (5402) .

Samenvatting: Huygens schrijft Béatrix dat hij het betreurt niet op de hoogte te zijn geweest van haar bezoek aan de familie Duarte. Hij zou Béatrix graag hebben afgeleid van haar zorgen met een vrolijk gesprek.

Over een antwoord door Béatrix is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 673: afschrift (autograaf; afgebeeld Huysman & Rasch 2009, p. 121).

Vroegere uitgaven: Worp 5, nr. 5401, p. 234: onvolledig (<Peut-estre ... part au rendez-vous>), met foutieve datering 19 april 1655.

— Huysman 2006, II, p. 31: volledig.

— Huysman & Rasch 2009, nr. 28, pp. 260-261: volledig (Nederlandse vertaling p. 120-122).

Naam: familie Duarte; Diego Duarte.

Glossarium: espinette (klavecimbel); musicale (muzikaal).

Transcriptie

Copie.

À Madame de Lorraine.
29 Avril 1655.

Madame,

Je rends graces très-humbles à Vostre Altesse de l'honneur qu'il luy a pleu me faire en m'assurant de sa belle main de la faveur de son souvenir, et de ce qu'elle a eu agréable que j'ay esté soigneux de m'informer parfois de l'estat de ses affaires. Vostre Altesse me fera justice, s'il luy plaist, de s'asseurer que ce sont des offices, qui sont partis du bon costé du cœur, où l'on ne sçait pas que c'est de l'affectation. Je suis marri de n'en pouvoir rendre des tesmoignages plus effectifs. Peut-estre n'eussay-je guères hézité à m'en aller acquitter de bouche jusque dans Anvers, si Vostre Altesse eust eu la bonté de m'avertir de son dessein de veoir la famille musicale; et certes, comme je me le représente, la conversation eust esté plaisante et capable de destourner pour quelque temps les pensées de Vostre Altesse arrière de tant d'objets fascheux, qui troublent son repos. Car en somme, Madame, ¹si les espines blessent, les espinettes guériroyent, et puis l'histoire du busque et ses dépendances ne passeroit pas sans commentaire, et parfois l'on termineroit dans le vieux refrain, ²'qu'il est permis de l'adorer etc.'

Je voy que le chef de la famille se promet encor l'honneur d'autres visites de Vostre Altesse, et en telle occurrence j'espère qu'un peu de préadvertence me pourra donner le moyen de disposer en sorte de mes occupations que je puisse avoir ma part au rendez-vous. Que si le contraire m'arrivoit, Madame, comme je ne suis point du tout à moy, vous me ferez bien la grace de croire que ce seroit à mon très-grand regret. Si vous me continuez celle de vous tenir persuadé comme je vous en supplie très-humblement, que je suis aveq tout ce que je doibs de respects, et aveq tout ce que je puis de dévotion, etc.

---

1. Huygens' gedicht 'Sur mon espinette' (24 februari 1652; gedichten 5, pp. 25-26), slotregel: 'Si l'espine a blessé, l'Espinette a gueri'.

2. Uit het air de cour van George Batailles: 'Cessés mortel de soupirer, | Cette beauté n'est pas mortelle: | Il est permis de l'adorer, | Mais non pas d'estre amoureux d'elle.' (*Airs de différents auteurs mis en tablature de luth ... Quatrième livre* 1613, fols. 20v-23r).

Vertaling

Aan mevrouw van Lotharingen.
29 april 1655.

Mevrouw,

Ik dank u nederig, dat u mij eigenhandig hebt willen verzekeren van de gunst van uw herinnering, en dat het u aangenaam was dat ik van tijd tot tijd eraan dacht te informeren naar de stand van uw zaken. U zult mij, alstublieft, recht doen door ervan overtuigd te zijn dat het diensten zijn die afkomstig zijn uit de goede helft van het hart, waar onoprechtheid onbekend is. Ik betreur het dat ik er geen getuigenis met meer gevolg van kan geven. Wellicht had ik nauwelijks gearzeld alvorens mij in Antwerpen mondeling ervan te kwijten, als u zo goed was geweest mij te verwittigen van uw voornemen de muzikale ³familie te bezoeken; en zeker, zoals ik me dat voorstel, zou het gesprek plezierig zijn verlopen en ertoe hebben bijgedragen gedurende enige tijd uw gedachten af te leiden van de vele nare onderwerpen die uw rust verstoren. Want tenslotte, mevrouw, als doornen kunnen verwonden, zouden ⁴doorntjes in het klavecimbel helen.⁵ Voorts zou de geschiedenis van het ⁶corset en wat daarmee is verbonden, niet zonder commentaar zijn voorbijgegaan en zouden we misschien uitkomen op het oude refrein ⁷‘dat het toegestaan is te vereren, enz.’

Ik zie dat het ⁸hoofd van de familie zich de eer van nog meer van uw bezoeken ⁹toedenkt. Bij een dergelijke gelegenheid hoop ik dat een beetje voorkennis het mij mogelijk zal maken mijn bezigheden zó te regelen, dat ik aan de ontmoeting kan deelnemen. Mocht het tegendeel mij wedervaren, mevrouw, omdat ik in het geheel geen eigen baas ben, dan zult u wel genadiglijk willen aannemen dat dat tot mijn grote spijt zou zijn. Als u mij bij voortduring de genade bewijst ervan overtuigd te blijven, zoals ik u nederig smeeek, dat ik met alle verschuldigde eerbied en met alle mogelijke toewijding ben, enz.

---

3. De familie Duarte.

4. Namelijk klavecimbels.

5. De Franse woordspeling met épines (doorn) en épinettes (klavecimbel) is in het Nederlands niet goed te vertalen. Constantijn citeert hier de slotregel van zijn gedicht ‘Sur mon espinette’ (24 februari 1652; gedichten 5, pp. 25-26): “Si l’espine a blessé, l’Espinette a gueri” (Als de door heeft verwond, heeft het klavecimbel genezen.).

6. Verwijst naar het gedicht ‘La relique’, zie Huygens’ brief aan Béatrix van 8 augustus 1643 (5305) en andere.

7. Uit *Batailles Cessés mortels de soupírer* uit het vierde boek van de *Airs de différents auteurs mis en tablature de luth* (1613): ‘Houd op, stervelingen, te zuchten, | Deze schoonheid is niet sterfelijk. | *Het is toegestaan haar te vereren,* | Maar niet om haar te beminnen.’ Dit heeft zeker betrekking op Huygens’ relatie tot Béatrix.

8. Diego Duarte.

9. Kennelijk in een brief van Diego Duarte aan Huygens, die met Béatrix’ brief van 22 april 1655 was meegestuurd.
